

รายงานผลการถอดบทเรียนเกษตรกรต้นแบบ
ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.)
อำเภอห้วยแถลง จังหวัดนครราชสีมา
ข้อมูล ณ วันที่ ๓๐ เดือน มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๖๘

.....

ส่วนที่ ๑ ข้อมูลเกษตรกรต้นแบบ

๑. ชื่อ-สกุล นายสุบรร อันทินทา
๒. เลขประจำตัวประชาชน
๓. ที่อยู่ปัจจุบันที่ติดต่อได้ บ้านเลขที่ ๑๕๒ หมู่ที่ ๑๑ ตำบลหูล่งประดู่ อำเภอห้วยแถลง จังหวัดนครราชสีมา
โทรศัพท์ ๐๘๖-๒๕๔๐๓๒๒
ปีเกิด พ.ศ. ๒๕๐๑
๔. สถานภาพ ☐ โสด ☒ สมรส ☐ หย่าร้าง
๕. ระดับการศึกษา จบการศึกษาชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย
สถาบันการศึกษา การศึกษานอกโรงเรียน
คณะ/สาขาวิชา
๖. อาชีพปัจจุบัน
☒ ๖.๑ ประกอบอาชีพการเกษตรเพียงอย่างเดียว
☐ ๖.๒ ประกอบอาชีพการเกษตร และประกอบอาชีพอย่างอื่นนอกเหนือจากเกษตร
ระบุ.....

๗. รายได้จากการประกอบอาชีพการเกษตร ๗๔๐,๐๐๐ บาท/ปี

๘. เป็นเกษตรกรต้นแบบ ศพก. หลัก เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๕๗

ส่วนที่ ๒ ข้อมูลเกี่ยวกับศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.)

๑. สินค้าหลัก เกษตรผสมผสาน

๒. แปลงเรียนรู้ มีจำนวน ...๑...แปลงเรียนรู้ ประกอบด้วย

เป็นแปลงเรียนรู้ที่เน้นการเรียนรู้ด้านเกษตรผสมผสาน

ข้าวหอมมะลิ ๑๐๕	จำนวน	๑๓	ไร่
-----------------	-------	----	-----

มันสำปะหลัง	จำนวน	๔	ไร่
-------------	-------	---	-----

พืชผสมผสาน (กล้วยน้ำว้า, กระเทียม, โกโก้, มะพร้าว, มะม่วง, ฝรั่ง, ทุเรียน, ผักปลอดสารพิษ, พืชสมุนไพร)	จำนวน	๓	ไร่
---	-------	---	-----

หญ้าเลี้ยงสัตว์	จำนวน	๕	ไร่
-----------------	-------	---	-----

๓. ฐานเรียนรู้ จำนวน...๗..ฐานเรียนรู้ ประกอบด้วย

ฐานการเรียนรู้ที่ ๑ ด้านการลดต้นทุนการผลิตข้าว

ฐานการเรียนรู้ที่ ๒ ด้านประมง

ฐานการเรียนรู้ที่ ๓ ด้านการผลิตและการลดต้นทุนการผลิตมันสำปะหลัง

ฐานการเรียนรู้ที่ ๔ ด้านดินและปุ๋ย

ฐานการเรียนรู้ที่ ๕ ด้านปศุสัตว์ (โคเนื้อ, กระบือ, ไก่พื้นเมือง, แพะ และหมูหลุม)

ฐานการเรียนรู้ที่ ๖ ด้านการทำบัญชีครัวเรือน

ฐานการเรียนรู้ที่ ๗ ด้านเกษตรผสมผสาน (พืชสมุนไพร, ผักปลอดสารพิษ, พืชผสมผสาน, ธนาкарต้นไม้)

๔. หลักสูตรการเรียนรู้ จำนวน ๔ หลักสูตร ประกอบด้วย

๔.๑ หลักสูตรหลัก จำนวน๑.... หลักสูตร ประกอบด้วย

๑. การลดต้นทุนการผลิตทางการเกษตร

๔.๒ หลักสูตรบังคับ จำนวน ๒ หลักสูตร ประกอบด้วย

๑. การผลิตปุ๋ยอินทรีย์คุณภาพสูง

๒. เกษตรผสมผสาน

๔.๓ หลักสูตรเสริม จำนวน ๑ หลักสูตร ประกอบด้วย

๑. การเลี้ยงสัตว์เศรษฐกิจ

๔.๔ หลักสูตรที่มีความโดดเด่นของ ศพก. (ให้ระบุนาจำนวน ๑ หลักสูตร พร้อมระบุวัตถุประสงค์ เนื้อหา และรูปแบบการถ่ายทอดความรู้)

การผลิตปุ๋ยอินทรีย์คุณภาพสูง

วัตถุประสงค์

๑. เพื่อให้ผู้เข้ารับการอบรมมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักการและกระบวนการผลิตปุ๋ยอินทรีย์

คุณภาพสูง

๒. เพื่อส่งเสริมการใช้วัตถุดิบในท้องถิ่นให้เกิดประโยชน์สูงสุดในการผลิตปุ๋ยอินทรีย์

๓. เพื่อเพิ่มทักษะและศักยภาพของเกษตรกรในการผลิตปุ๋ยอินทรีย์ที่มีคุณภาพ ปลอดภัย และได้มาตรฐาน

๔. เพื่อส่งเสริมการลดต้นทุนการผลิตทางการเกษตร และลดการพึ่งพาปุ๋ยเคมี

๑.)เตรียมวัตถุดิบ

๒.)ใช้สารเร่งซูเปอร์ พด.๑

๓.)ตั้งกองปุ๋ยหมักพร้อมใช้วัสดุคลุมรักษาความชื้น

๔.)ให้กลับกองปุ๋ยหมักทุกๆ ๕ วัน

๕.)ระหว่างการหมักควรดูแลอย่างสม่ำเสมอ

๖.)สังเกตกองปุ๋ยจะมีอุณหภูมิลดลง ๗.)เติมสารเร่งซูเปอร์ พด.๓ และ พด.๔ อย่างละ ๑ ชอง พร้อมคลุกเคล้าให้ทั่วกอง และหมักต่อเป็นเวลา ๓ วัน จึงนำไปใช้งานได้

๕. การมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนปฏิบัติการบูรณาการของคณะกรรมการขับเคลื่อนงานด้านการเกษตรระดับจังหวัด (การเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำแผนฯ อย่างไรบ้าง ให้อธิบายวิธีการ และแนวทางในการเข้าร่วมจัดทำแผนอย่างละเอียด)

มีส่วนร่วมผ่านการเป็นคณะกรรมการศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้า (ศพก.) ระดับจังหวัด และเข้าร่วมประชุมทุกครั้ง

๖. การจัดทำแผนปฏิบัติการบูรณาการการขับเคลื่อนการดำเนินงาน ศพก. (แผนราย ศพก.) (มีการจัดทำแผนฯ อย่างไรบ้าง ใครบ้างเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำแผน และให้แนบแผนฯ)

การจัดทำแผนพัฒนาดำเนินการโดยคณะกรรมการบริหารศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้า เกษตร (ศพก.) อำเภอห้วยแถลง

แผนการพัฒนาศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้า (ศพก.) ในอนาคต เกษตรกรสามารถมีรายได้เพิ่มจากการทำเกษตรแบบเดิม ตลอดจนพัฒนาต่อยอดให้กลายเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร ปรับเปลี่ยนพื้นที่ให้เป็นการเกษตรแบบผสมผสาน ลดการใช้สารเคมี สามารถพึ่งพาตนเองได้ โดยกระตุ้น

ให้เกษตรกรปรับเปลี่ยนแนวความคิดแบบดั้งเดิม วิธีการปลูกพืชเชิงเดี่ยว เปลี่ยนมาทำการเกษตรแบบผสมผสาน ปลูกพืชให้มีความหลากหลายมากขึ้น เรียนรู้ ยอมรับ เทคโนโลยีตลอดจนนวัตกรรมสมัยใหม่ โดยเรียนรู้จากที่ต่าง ๆ ทั้งการฝึกอบรม ศึกษาดูงาน และการตลาด ไปจนถึงการพัฒนาต่อยอดให้สามารถกลายเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร ต้อนรับนักท่องเที่ยวและผู้สนใจเข้ามาเยี่ยมชม สามารถเลือกซื้อผลผลิตทางการเกษตรจากเกษตรกรได้โดยตรง

แผนพัฒนาศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) อำเภอห้วยแถลง ยังไม่ได้มีการจัดทำเป็นรูปเล่ม

ส่วนที่ ๓ ข้อมูลด้านการเกษตรและการทำงานเป็นเกษตรกรต้นแบบศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.)

๑. ผลสำเร็จในกิจกรรมทางการเกษตรของเกษตรกรต้นแบบที่มีการนำวิชาการ เทคโนโลยีการเกษตร มาปรับใช้ใน ศพก. จนเกิดผลสำเร็จในการทำเกษตร พร้อมเป็นแบบอย่างให้เกษตรกรในพื้นที่

๑.๑ แรงบันดาลใจและจุดเริ่มต้น

๑) อะไรคือแรงบันดาลใจในการเริ่มต้นการปรับเปลี่ยนการทำการเกษตรแบบเดิม ๆ สู่การทำการเกษตรแบบใช้หลักวิชาการหรือเทคโนโลยีในกิจกรรมการเกษตรของท่าน

นายสุบรรณ อันทินทา เป็นเกษตรกรที่ประกอบอาชีพทำไร่มันสำปะหลัง ข้าว อ้อย หลังจากนั้นหันมาปลูกพืชโดยลดการใช้สารเคมี เลี้ยงโคเนื้อ เลี้ยงหมูป่า เลี้ยงไก่ ผลิตปุ๋ยอินทรีย์คุณภาพสูง มาจนถึงปัจจุบันนี้ ทำเกษตรแบบผสมผสานตามแนวพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช เรื่อง ทฤษฎี “อยู่อย่างพอเพียง” ที่ทรงพระราชทาน ให้เกษตรกรยึดปฏิบัติ จากเกษตรกรเคยทำนาเพียงอย่างเดียว หันมาทำการเกษตรแบบไร่นาสวนผสม สร้างรายได้ รายวัน รายเดือน และรายปี ด้วยความรู้และเพื่อพัฒนาตัวเอง จึงได้เข้าร่วมสู่กระบวนการเรียนรู้ในด้านการเกษตรกับหน่วยงานของรัฐได้แก่สำนักงานเกษตรอำเภอห้วยแถลง สำนักงานปศุสัตว์อำเภอห้วยแถลง สำนักงานประมงอำเภอห้วยแถลง สำนักงานเกษตรจังหวัดนครราชสีมา สำนักงานพัฒนาที่ดินจังหวัดนครราชสีมา สำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์จังหวัดนครราชสีมา สำนักงานสหกรณ์จังหวัดนครราชสีมา สำนักงานประมงจังหวัดนครราชสีมา สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดนครราชสีมา ฯลฯ และได้จัดตั้งเป็นศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) อำเภอห้วยแถลง จังหวัดนครราชสีมา ปี พ.ศ. ๒๕๕๙ เพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้ปราชญ์ชาวบ้านบูรณาการกับการใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่กับเน้นเป็นศูนย์กลางข้อมูลเป็นแปลงเรียนรู้ตามแนวเศรษฐกิจพอเพียงในพื้นที่

๒) ปัญหาหรือความท้าทายอะไรที่ผลักดันให้เกิดการทำการเกษตรโดยใช้หลักวิชาการและการนำเทคโนโลยีนวัตกรรมมาใช้

อำเภอห้วยแถลง ตั้งอยู่บนที่ราบสูง การทำการเกษตรส่วนใหญ่ต้องอาศัยน้ำฝน ประกอบกับสภาพพื้นที่เป็นสันตรงกลางน้ำฝนจะไหลอย่างรวดเร็วไปยังทิศตะวันตกและตะวันออก ทำให้เกิดความเสียหายในการทำเกษตร จึงจำเป็นต้องมีการพัฒนาปรับปรุงพื้นที่เป็น เกษตรทฤษฎีใหม่ เกษตรผสมผสาน ฯลฯ เพื่อลดความเสี่ยงที่เกิดจากจากภัยธรรมชาติที่เกิดขึ้นและความไม่แน่นอนของผลผลิต โดยการทำการเกษตรที่หลากหลาย เพื่อเพิ่มรายได้สามารถหมุนเวียนการใช้ทรัพยากรในไร่นาได้อย่างเหมาะสม สร้างความสมดุลให้กับธรรมชาติ ทำให้ระบบนิเวศเกษตรของชุมชนดีขึ้น เกษตรกรมีความมั่นคงในการประกอบอาชีพ จากการทำกิจกรรมหลายอย่าง เช่น การทำปุ๋ยหมักชีวภาพและการใช้ชีวภัณฑ์ การปลูกผัก การเลี้ยงโคเนื้อ การเลี้ยงปลา เลี้ยงกบ การวางระบบน้ำ การปลูกไม้ การเลี้ยงไก่ เป็นการทำการเกษตรในลักษณะสวนผสมผสาน ทำกิจกรรมทางการเกษตรที่

หลากหลาย ทำให้เกษตรกรมีรายได้จากผลผลิตหลายอย่างมีการกระจายการใช้แรงงานอย่างมีประสิทธิภาพทั้งนี้ เกิดความรักความผูกพันสร้างความภาคภูมิใจในอาชีพกับผลงานและผลผลิตของตนเอง ลดความเสี่ยง เพิ่มรายได้ และลดรายจ่าย ทำให้เกษตรกรมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นต่อไป

๑.๒ รายละเอียดของการทำการเกษตรโดยใช้หลักวิชาการและนวัตกรรมหรือเทคโนโลยีที่นำมาใช้ในแปลงเรียนรู้ ฐานเรียนรู้

๑) การทำการเกษตรโดยใช้หลักวิชาการและนวัตกรรมหรือเทคโนโลยีการเกษตรใดที่ได้นำมาปรับใช้ในกิจกรรมการเกษตร (เช่น การลดการเกิดปัญหาเรื่องดิน น้ำ อากาศ ในพื้นที่ การลดต้นทุนการผลิต การลดการระบาดของศัตรูพืช การเพิ่มผลผลิต การเพิ่มมูลค่าผลผลิต ได้มีการนำนวัตกรรม และเทคโนโลยีมาปรับใช้อย่างไรบ้าง)

การใช้ปุ๋ยอย่างมีประสิทธิภาพ (Precision Fertilization) ใช้ผลวิเคราะห์ดินเพื่อกำหนดปริมาณปุ๋ยที่เหมาะสม ใช้สูตรปุ๋ยเฉพาะพื้นที่ และใช้ปุ๋ยอินทรีย์คุณภาพสูง

๒) อธิบายขั้นตอนการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีหรือนวัตกรรมทางการเกษตรของท่าน

การแก้ไขปัญหาการใช้ดิน

๑) ใช้ปุ๋ยหมัก (พด.๑) ที่ผลิตจากมูลสัตว์ ใส่เตรียมดินก่อนปลูกพืชทุกชนิดในอัตรา ๑-๒ ตันต่อไร่

๒) ใช้ปูนขาวโดโลไมท์ในการปรับความเป็นกรด ด่างของดิน ในอัตรา ๕๐๐ กก./ไร่

๓) ปรับความอุดมสมบูรณ์ของดินโดยใช้พืชปุ๋ยสด เช่น ปอเทือง ถั่วพรี

๔) ปลูกแฝกเพื่ออนุรักษ์ดินและน้ำในพื้นที่ขอบบ่อ และพื้นที่เสี่ยงต่อการพัดพาหน้าดิน

๕) ใช้น้ำหมักชีวภาพ (พด.๒) กับมันสำปะหลัง พืชผัก และพืชสมุนไพรอื่นๆ

๖) ใช้น้ำหมักชีวภาพ (พด.๒) ที่ใช้สมุนไพร เพื่อเลี้ยงโคเนื้อ (ราดฟางข้าว)

๗) ใช้น้ำหมักสมุนไพร (พด.๗) และน้ำส้มควันไม้ เพื่อขับไล่แมลง ในแปลงเกษตร

๘) เทคโนโลยีการจัดการดินและปุ๋ย โดยโปรแกรมดินไทยและธาตุอาหารพืช

๙) ใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดินเพื่อลดต้นทุนการผลิต

๓) อธิบายขั้นตอนการทำการเกษตรโดยใช้หลักวิชาการ เช่น การใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน การปรับเปลี่ยนพันธุ์พืชที่ทนต่อสภาพภูมิอากาศ ด้านทานต่อโรคแมลง เป็นต้น (ให้อธิบายขั้นตอน วิธีการอย่างละเอียด)

จากการที่เป็นหมอดินมาก่อน และ ได้รับการส่งเสริมจากเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรในพื้นที่ และเจ้าหน้าที่จากพัฒนาที่ดิน เข้ามาให้ความรู้ จึงได้ทำการวิเคราะห์ดินด้วยตัวเองได้ จึงทราบถึงการ ใช้ ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดินและสามารถใช้ปุ๋ยตามสภาพดินแก้ปัญหาการขาดธาตุหลัก และเสริมด้วยปุ๋ยอินทรีย์ซึ่งอุดมไปด้วยจุลินทรีย์ เสริมสร้างให้พืชแข็งแรง ทำให้มีความทนทานต่อสภาพแวดล้อมรวมถึงศัตรูพืชได้ในระดับหนึ่ง

๒. ผลสำเร็จและประโยชน์ที่ได้รับต่อการทำอาชีพการเกษตร: ผลลัพธ์ที่ได้รับจากการนำนวัตกรรม/เทคโนโลยีมาปรับใช้ในกิจกรรมการเกษตรคืออะไร เช่น ต้นทุน รายได้ ผลผลิต (ใส่รายละเอียดข้อมูลเชิงตัวเลขเพิ่มเติมเพื่อการเปรียบเทียบเชิงประจักษ์ และให้ระบุสินค้าเกษตรที่ทำการผลิตใน ศพก.ของท่าน)

๒.๑ สินค้าเกษตรที่มีการดำเนินกิจกรรมใน ศพก. มีดังนี้

๑) สินค้าเกษตร ด้านพืช ที่มีการผลิตใน ศพก. มีทั้งหมด ๔ ชนิด ประกอบด้วย

๑.๑) มันสำปะหลัง พื้นที่ปลูกจำนวน ๔-๐-๐ (ไร่-งาน-วา)

๑.๒) กล้วย	พื้นที่ปลูกจำนวน	๑-๐-๐ (ไร่-งาน-วา)
๑.๓) แตงโม	พื้นที่ปลูกจำนวน	๐-๒-๐ (ไร่-งาน-วา)
๑.๔) ข้าว	พื้นที่ปลูกจำนวน	๑๓-๐-๐(ไร่-งาน-วา)
๒) สินค้าเกษตร ด้านประมง ที่มีการผลิตใน ศพก. มีทั้งหมด ๓ ชนิด ประกอบด้วย		
๒.๑) ปลาตุ๊ก	จำนวน	๒,๐๐๐ (ตัว)
๒.๒) ปลานิล	จำนวน	๕,๐๐๐ (ตัว)
๒.๓) ปลาตะเพียน	จำนวน	๒,๐๐๐ (ตัว)
๓) สินค้าเกษตร ด้านปศุสัตว์ ที่มีการผลิตใน ศพก. มีทั้งหมด ๓ ชนิด ประกอบด้วย		
๓.๑) กระบือ	จำนวน	๘ (ตัว)
๓.๒) โค	จำนวน	๑๕ (ตัว)
๓.๓) สุกร	จำนวน	๒๕ (ตัว)
๔) สินค้าเกษตร ด้านอื่น ๆ ที่มีการผลิตใน ศพก. มีทั้งหมด ๒ ชนิด ประกอบด้วย		
๔.๑) ปุ๋ยอินทรีย์คุณภาพสูง	จำนวน	๕๐ (ตัน/ปี)
๔.๒) น้ำหมักชีวภาพ	จำนวน	๕,๐๐๐ (ลิตร/ปี)

๒.๒ ต้นทุนการผลิตสินค้าเกษตรใน ศพก.มีดังนี้ (ในระบุด้านทุนการผลิตสินค้าเกษตรหลัก)

๑) สินค้า	ข้าว	มีต้นทุนการผลิต ดังนี้
๑.๑) ค่าเตรียมดิน	เป็นเงิน.....๕๐๐.....บาท/ไร่	
๑.๒) ค่าเมล็ดพันธุ์ข้าว	เป็นเงิน.....๓๐๐.....บาท/ไร่	
๑.๓) ค่าแรงงานหว่าน	เป็นเงิน.....๑๐๐.....บาท/ไร่	
๑.๔) ปุ๋ยอินทรีย์/ปุ๋ยเคมี (๒ ครั้ง)	เป็นเงิน.....๕๐๐.....บาท/ไร่	
๑.๕) ค่าดูแล โรค แมลง วัชพืช	เป็นเงิน.....๒๐๐.....บาท/ไร่	
๑.๖) ค่าเก็บเกี่ยว (รถเกี่ยว)	เป็นเงิน.....๗๐๐.....บาท/ไร่	
๑.๗) ค่ากระสอบเก็บข้าว	เป็นเงิน.....๗๐.....บาท/ไร่	
รวมต้นทุนการผลิต ๒,๓๗๐.....บาท/ไร่		
รายได้(ขายข้าวได้ ๕,๖๐๐ บาท/ไร่)... ๓,๒๓๐...บาท/ไร่		

๒.๓ รายได้ของเกษตรกรต้นแบบ มีดังนี้

๑) รายได้รายวัน (ได้รายวันจากการจำหน่ายสินค้าเกษตรที่มีการให้ผลผลิตได้ทุกวันของท่าน)

ได้จากอะไรบ้าง ระบุ.....ผักสวนครัว.....

เฉลี่ยรายได้วันละ.....๑๒๐.....บาท/วัน

๒) รายได้รายสัปดาห์ (ได้รายสัปดาห์จากการจำหน่ายสินค้าเกษตรที่มีการให้ผลผลิตได้ทุกสัปดาห์ของท่าน)

ได้จากอะไรบ้าง ระบุ.....ปลา.....

เฉลี่ยรายได้สัปดาห์ละ...๑,๐๐๐...บาท/สัปดาห์

๓) รายได้รายเดือน (ได้รายเดือนจากการจำหน่ายสินค้าเกษตรที่มีการให้ผลผลิตได้ทุกเดือนของท่าน)

ได้จากอะไรบ้าง ระบุ.....ปุ๋ยอินทรีย์คุณภาพสูง.....

เฉลี่ยรายได้เดือนละ....๑๐,๐๐๐..บาท/เดือน

๔) รายได้รายปี (ได้รายปีจากการจำหน่ายสินค้าเกษตรที่มีการให้ผลผลิตได้ทุกปีของท่าน)

ได้จากอะไรบ้าง ระบุ.....ข้าว มันสำปะหลัง กระป๋อง โค สุกร.....

เฉลี่ยรายได้ปีละ...๒๐๐,๐๐๐..บาท/ปี

๒.๔ ประโยชน์ที่ได้รับ (ประโยชน์ที่เกิดกับตนเอง เกษตรกรรายอื่น และประโยชน์ที่เกิดกับชุมชนมีอะไรบ้าง)

๑. พื้นที่การเกษตรมีโครงสร้างดินโปร่ง ร่วนซุยขึ้น

๒. พืชที่ปลูกมีการเจริญเติบโตดี แข็งแรง สามารถทนภัยแล้งได้ดีกว่าเกษตรกรรายอื่น ๆ

๓. ต้นทุนด้านปุ๋ยเคมีลดลงประมาณ ๗๐ %

๔. หมอดินอาสาประจำหมู่บ้านและเกษตรกรบริเวณใกล้เคียงตื่นตัว มีการเข้าเยี่ยมชมจุดเรียนรู้ฯ ศึกษาหาความรู้ แล้วนำกลับไปปรับปรุงพื้นที่การเกษตรของตนเองเป็นจำนวนมาก

๕. หมู่บ้านใกล้เคียงยอมรับเทคโนโลยีการพัฒนาที่ดินอย่างกว้างขวาง (พด. ๑-๗, หญ้าแฝก และเมล็ดพันธุ์พืชสด)

๖. ได้รับรางวัลจุดเรียนรู้ประจำตำบลดีเด่นอันดับที่ ๑ ด้านการพัฒนาและถ่ายทอดเทคโนโลยีการพัฒนาที่ดินด้านต่าง ๆ ของจังหวัดนครราชสีมา และได้รับการยอมรับจากเกษตรกรอย่างมาก

๗. จัดการประชุมและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับหมอดินอาสาประจำหมู่บ้าน อย่างน้อยเดือนละ ๑ ครั้ง เพื่อถ่ายทอดความรู้ใหม่ ๆ ที่ได้จากการเข้าร่วมประชุมกับเจ้าหน้าที่สถานีพัฒนาที่ดินนครราชสีมา

๘. ประสบความสำเร็จในการปรับปรุงและพัฒนาดินลูกรังเป็นแปลงหญ้าเลี้ยงสัตว์ นำปุ๋ยคอกมาหมักกับสารเร่ง พด. ๑ และ พด. ๓ ใส่ก่อนปลูกหญ้าและหว่านหลังปลูกทุก ๆ ๓-๔ เดือน พร้อมฉีดปุ๋ยอินทรีย์น้ำ พด. ๒

๙. ใช้ปุ๋ยอินทรีย์น้ำจากสารเร่ง พด. ๖ ฉีดพ่นคอกสัตว์เพื่อดับกลิ่นเหม็นและไล่แมลงวัน

๓. ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและการอนุรักษ์:

๓.๑ เทคโนโลยี/นวัตกรรมที่นำมาปรับใช้ในกิจกรรมการเกษตรของท่านมีการช่วยรักษาสิ่งแวดล้อมหรืออนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติในพื้นที่แปลงเกษตรของท่านและชุมชนอย่างไร

เกษตรกรสามารถมีรายได้เพิ่มจากการทำเกษตรแบบเดิม ตลอดจนพัฒนาต่อยอดให้กลายเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร ปรับเปลี่ยนพื้นที่ให้เป็นการเกษตรแบบผสมผสาน ลดการใช้สารเคมี สามารถพึ่งพาตนเองได้ โดยกระตุ้นให้เกษตรกรปรับเปลี่ยนแนวความคิดแบบดั้งเดิม วิธีการปลูกพืชเชิงเดี่ยว เปลี่ยนมาทำการเกษตรแบบผสมผสาน ปลูกพืชให้มีความหลากหลายมากขึ้น เรียนรู้ ยอมรับ เทคโนโลยีตลอดจนนวัตกรรมสมัยใหม่ โดยเรียนรู้จากที่ต่าง ๆ ทั้งการฝึกอบรม ศึกษาดูงาน และการตลาด ไปจนถึงการพัฒนาต่อยอดให้สามารถกลายเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร ต้อนรับนักท่องเที่ยวและผู้สนใจเข้ามาเยี่ยมชม สามารถเลือกซื้อผลผลิตทางการเกษตรจากเกษตรกรได้โดยตรง

๓.๒ ประโยชน์ด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ (ที่เกิดจากการทำกิจกรรมทางการเกษตร ใน ศพก.)

๑. ไม่เผาตอซังและใบอ้อย แต่ใช้การไถกลบแทน

๒. เลิกใช้สารเคมีกำจัดวัชพืช

๓. ลดการใช้ปุ๋ยเคมี ๕๐-๗๐ %

๔. ใช้สารชีวภัณฑ์ในการป้องกันและกำจัดโรคและแมลงศัตรูพืช

๕. การปลูกหญ้าแฝกเพื่อการอนุรักษ์หน้าดิน และป้องกันการพังทลาย

๔. ผลสำเร็จการทำงานให้ชุมชนในฐานะ ศพก. ที่เป็นเชิงประจักษ์

๔.๑ ผลสำเร็จการปฏิบัติงานในฐานะ ศพก. เป็นที่ประจักษ์

๔.๑.๑ มีความรู้เกี่ยวกับข้อมูลพื้นฐานด้านการเกษตรของพื้นที่สร้างแนวความคิดให้ตนเองและครอบครัว

๑. ให้ ลด ละ เลิก การใช้ปุ๋ยเคมี หรือสารเคมีต่าง ๆ ให้หันมาใช้ระบบอินทรีย์ชีวภาพทดแทน

๒. สร้างแนวความคิดให้ตนเองและครอบครัวให้ปรับเปลี่ยนกิจกรรมในแนวทางการดำเนินชีวิต

แบบเศรษฐกิจพอเพียง พากเพียร วิริยะ อุตสาหะ และลดรายจ่ายในครัวเรือนโดยการปลูกพืชสวนครัว บริโภคเอง

๓. สามารถลดต้นทุนในการผลิตพืชประมาณ ๘๐ %

๔. ทำนาข้าวอินทรีย์ และหลังการเก็บเกี่ยวโลกบดตอซัง หว่านปุ๋ยพืชสด หรือปลูกพืชหมุนเวียน

๕. ทำปุ๋ยอินทรีย์จากวัสดุเหลือใช้ เพื่อลดต้นทุนการผลิต

๖. ใช้น้ำหมักสมุนไพร (พด.๗) เพื่อขับไล่แมลง ในแปลงเกษตร เพื่อลดการใช้ปุ๋ยเคมี

๗. เลี้ยงปลาสัตว์ เพื่อเป็นอาหารไว้รับประทานภายในครัวเรือน ไว้ใช้แรงงานช่วยในการทำงาน เพื่อปลูกพืช ไว้ช่วยเหลือให้มีปุ๋ยที่ได้จากมูลสัตว์มาใช้ในการปลูกพืช และสามารถยึดเป็นอาชีพได้

๔.๑.๒ การให้บริการในการเป็นจุดอบรม ศึกษาดูงาน และเป็นวิทยากรในการถ่ายทอดความรู้
เป็นศูนย์กลางการเรียนรู้ทางด้านการเกษตรที่หลากหลายของอำเภอห้วยแถลง และมีผู้มาศึกษาดู
งานปีละประมาณ ๒๐๐ ราย

๔.๑.๓ การให้บริการด้านการแก้ไขปัญหา เป็นที่ปรึกษาในการแก้ไขปัญหาของเกษตรกรในพื้นที่ รวมถึง
การรับเรื่องร้องเรียนในพื้นที่

๑.ให้คำปรึกษาปัญหาการเกษตรต่างๆ รวมทั้งช่วยประสานงานหน่วยงานของกระทรวงเกษตรฯ
ในกรณีที่ต้องใช้ความรู้เฉพาะด้าน

๒.สามารถถ่ายทอดความรู้ให้เกษตรกรที่สนใจได้ โดยเฉพาะด้านพืช ดิน ปศุสัตว์ ประมง

๔.๑.๔ การให้บริการด้านข้อมูลข่าวสาร และด้านวิชาการเกษตร

มีการบูรณาการกับหน่วยงานต่าง ๆ ในพื้นที่ เพื่อเข้ามาใช้สถานที่เพื่อถ่ายทอดความรู้อย่างสม่ำเสมอ พร้อมทั้งเป็นสถานที่ๆ เกษตรกรสามารถรับเอกสารประชาสัมพันธ์ความรู้ของหน่วยงานต่างๆ

๔.๑.๕ การขยายผลองค์ความรู้สู่การปฏิบัติของเกษตรกร (มีช่องทางในการขยายผลอย่างไร เกษตรกรในชุมชน หรือเกษตรกรที่นำองค์ความรู้ไปปฏิบัติได้อย่างไร และผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นกับเกษตรกรที่นำองค์ความรู้ไปปฏิบัติอย่างไร)

๑. เกษตรกรที่ผ่านการอบรมจากศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) อำเภอห้วยแถลง ได้นำความรู้ไปใช้และได้รับการรับรองมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ขั้นพื้นฐานจังหวัดนครราชสีมา (Korat Organic Standard : KOS)

๒. เกษตรกรที่ผ่านการอบรมจากศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) อำเภอห้วยแถลง เข้าสู่ระบบการส่งเสริมแบบแปลงใหญ่

๓. ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) อำเภอห้วยแถลง มีการบูรณาการกับหน่วยงานต่าง ๆ ในพื้นที่ เพื่อเข้ามาใช้สถานที่เพื่อถ่ายทอดความรู้อย่างสม่ำเสมอ

๓.๑ สำนักงานพัฒนาที่ดิน จังหวัดนครราชสีมา ฝึกอบรมการทำปุ๋ยน้ำหมักชีวภาพจากสับประรด น้ำหมักจากนมที่หมดอายุ และการตรวจวิเคราะห์ดิน

๓.๒ สำนักงานเกษตรอำเภอห้วยแถลง กรมส่งเสริมการเกษตร

๓.๓ ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรโนนสูง จังหวัดนครราชสีมา กรมวิชาการเกษตร

๓.๔ สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม (ส.ป.ก.) จังหวัดนครราชสีมา

๓.๕ สำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์จังหวัดนครราชสีมา ให้ความรู้เรื่องการทำบัญชีครัวเรือน

๓.๖ สำนักงานสหกรณ์จังหวัดนครราชสีมา ให้ความรู้เรื่องการบริหารจัดการกลุ่มฯ

๓.๗ กรมชลประทานให้ความรู้เรื่องการใช้น้ำ

๓.๘ ศูนย์วิจัยข้าวจังหวัดนครราชสีมา กรมการข้าว

๓.๙ สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดนครราชสีมา

๓.๑๐ สำนักงานประมงอำเภอ

๓.๑๑ สำนักงานปศุสัตว์อำเภอ

๓.๑๒ สำนักงานพัฒนาชุมชน

๓.๑๓ ที่ทำการปกครองอำเภอ

๓.๑๔ สาธารณสุขอำเภอ

๓.๑๕ ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธ.ก.ส.) สาขาอำเภอห้วยแถลง

๓.๑๖ องค์การบริหารส่วนตำบลห้วยประทัญ

๓.๑๗ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย (กศน.) ตำบลห้วยประทัญ

๓.๑๘ กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร (กอ.รมน.) จังหวัดนครราชสีมา

๓.๑๙ สำนักงานสลากกินแบ่งรัฐบาล

๔.๑.๖ การมีส่วนร่วมในการพัฒนางานส่งเสริมการเกษตรในพื้นที่ร่วมกับชุมชน หรือหน่วยงานในพื้นที่

๑. เป็นแหล่งเรียนรู้และถ่ายทอดความรู้

เปิดให้เกษตรกรในชุมชนเข้าเยี่ยมชม ดูงาน เรียนรู้จากการปฏิบัติจริง ถ่ายทอดเทคนิคการผลิตที่เหมาะสมกับพื้นที่ เช่น การปลูกข้าวแบบลดต้นทุน ใช้ปุ๋ยอินทรีย์ การจัดการน้ำ และสาธิตนวัตกรรมหรือเทคโนโลยีใหม่ที่ใช้แล้วได้ผลจริง

๒. สร้างแรงบันดาลใจแก่เกษตรกรคนอื่น ๆ ให้พัฒนาและเปลี่ยนแปลงแนวทางการทำเกษตรส่งเสริมให้เกิดกลุ่มเกษตรกรหรือวิสาหกิจชุมชนเพื่อสร้างความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจในชุมชน

๓. ร่วมวางแผนและพัฒนากิจกรรมกับเจ้าหน้าที่ เข้าร่วมประชุมกับสำนักงานเกษตรอำเภอหรือจังหวัด (เช่นการประชุมเชื่อมโยง ศพก.แปลงใหญ่) เสนอแนะแนวทางพัฒนา ศพก. และกิจกรรมให้ตรงกับความต้องการของเกษตรกรในชุมชน

๔. ประสานงานกับหน่วยงานอื่นๆ ในชุมชน

๔.๑.๗ บทบาทในการเป็นประธานคณะกรรมการศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) อย่างไรบ้าง

วางแผนและกำหนดแนวทางการดำเนินงานของศูนย์ให้สอดคล้องกับนโยบายของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ประสานความร่วมมือกับหน่วยงานภาคี ส่งเสริมความร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อสนับสนุนกิจกรรมของศูนย์ ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของเกษตรกรและชุมชน ปฏิบัติจริงให้เห็นผลสำเร็จ เพื่อเป็นแบบอย่างในการถ่ายทอดเทคโนโลยี สนับสนุนการใช้วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และนวัตกรรมในการพัฒนาเกษตร ดูแลให้ศูนย์เป็นแหล่งเรียนรู้ที่มีชีวิต และทันสมัย เหมาะสมกับสภาพพื้นที่

๔.๒ ความภาคภูมิใจในการเป็น ศพก.

๔.๒.๑ ความภาคภูมิใจในการดำเนินงานเป็น ศพก. ในการร่วมขับเคลื่อนการพัฒนาด้านเกษตรในชุมชน

ภูมิใจที่เป็นศูนย์กลางการเรียนรู้ทางด้านการเกษตรที่หลากหลายของอำเภอห้วยแถลง เป็นวิทยากรถ่ายทอดความรู้ในการใช้เทคโนโลยีเพื่อการจัดการและแก้ไขปัญหาดินและปุ๋ย และการเลี้ยงปศุสัตว์ เรียนรู้จากประสบการณ์ของผู้ที่ประสบความสำเร็จ แล้วนำมาประยุกต์ใช้ในพื้นที่ตนเอง จัดการประชุมและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับหมอดินอาสาประจำหมู่บ้าน อย่างน้อยเดือนละ ๑ ครั้ง เพื่อถ่ายทอดความรู้ใหม่ ๆ ที่ได้จากการเข้าร่วมประชุมกับเจ้าหน้าที่พัฒนาที่ดินนครราชสีมา

๔.๒.๒ ความเป็นผู้นำและความเป็นจิตอาสา

๑) ความเป็นผู้นำชุมชนในรูปแบบทางการและไม่เป็นทางการ

ได้รับเชิญไปประชุมในงานต่างๆของท้องถิ่นในฐานะผู้นำเกษตรกร ช่วยสนับสนุนวัสดุทางการเกษตรในการจัดงานต่างๆในพื้นที่รวมทั้งช่วยจัดสถานที่ ประสานงานเกษตรกรรายอื่นๆเข้าร่วมงานต่างๆ

๒) การเสียสละต่อประโยชน์ส่วนรวม

ได้รับใบประกาศนียบัตร หมอดินอาสาประจำอำเภอห้วยแถลง จังหวัดนครราชสีมา เป็นผู้เสียสละอุทิศตนเพื่อเป็นหมอดินอาสา ผู้นำพาอาหารปลอดภัย ร่วมกับกรมพัฒนาที่ดินในฐานะผู้ถ่ายทอดเทคโนโลยีการพัฒนาที่ดินเป็นระยะเวลานาน ๒๐ ปี ของสถานีพัฒนาที่ดินนครราชสีมา ปี ๒๕๖๕ เสียสละพื้นที่ส่วนตัวในการเป็นที่ศึกษา ดูงาน ที่เก็บวัสดุสำหรับแจกจ่ายให้เกษตรกร

๕. ข้อคิดประจำตัวในการทำงาน

ในการทำการเกษตรนั้นจะอาศัยประสบการณ์เพียงอย่างเดียวไม่ได้ ต้องทำตัวเป็นน้ำไม่เต็มแก้ว เพื่อรับความรู้ใหม่ๆมาประยุกต์กับประสบการณ์ที่เคยทำมา สร้างเป็นองค์ความรู้ในการทำการเกษตรใหม่ ต้องไม่กลัวที่จะติดต่อกับหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งราชการและเอกชน เพราะความรู้ใหม่ๆส่วนหนึ่งจะถูกส่งผ่านมาทางองค์กรเหล่านี้ความสำเร็จจริง ๆ ที่ตั้งใจไว้แต่เริ่ม คือ พาเกษตรกรลดละเลิกการใช้สารเคมี ในภาคการเกษตรได้อย่างจริงจังและหาช่องทางจำหน่ายการตลาดให้เกษตรกรสร้างมูลค่าสินค้าการเกษตรให้ดีขึ้นจากเดิม สร้างจุดจำหน่ายสินค้าชุมชน รวบรวมสินค้าทางเกษตรให้เกษตรกรสร้างรายได้รายวันให้กับเกษตรกร

ส่วนที่ ๔ ผู้ร่วมดำเนินการถอดบทเรียน

๑. ดำเนินงานถอดบทเรียน โดย (ระบุผู้มีส่วนร่วมในการดำเนินงานถอดบทเรียน)

- นายกษิเดช อิ่มเต็ม เกษตรอำเภอห้วยแถลง
- นายนิติ จันทุน นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรชำนาญการ
- นายนิยม ศรีอภัย นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรชำนาญการ

๒. กระบวนการถอดบทเรียน/เครื่องมือที่ใช้

ใช้กระบวนการถอดบทเรียน (AAR) ๔ ขั้นตอน

๑. เกิดอะไรขึ้น (What happened?)
๒. ทำไมจึงเกิดขึ้น (Why did it happen?)
๓. สิ่งที่ได้เรียนรู้ (What have we learned?)
๔. จะปรับปรุงอย่างไร (What will we do differently?)

เครื่องมือที่ใช้

- ๑.เวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้
- ๒.การสัมภาษณ์

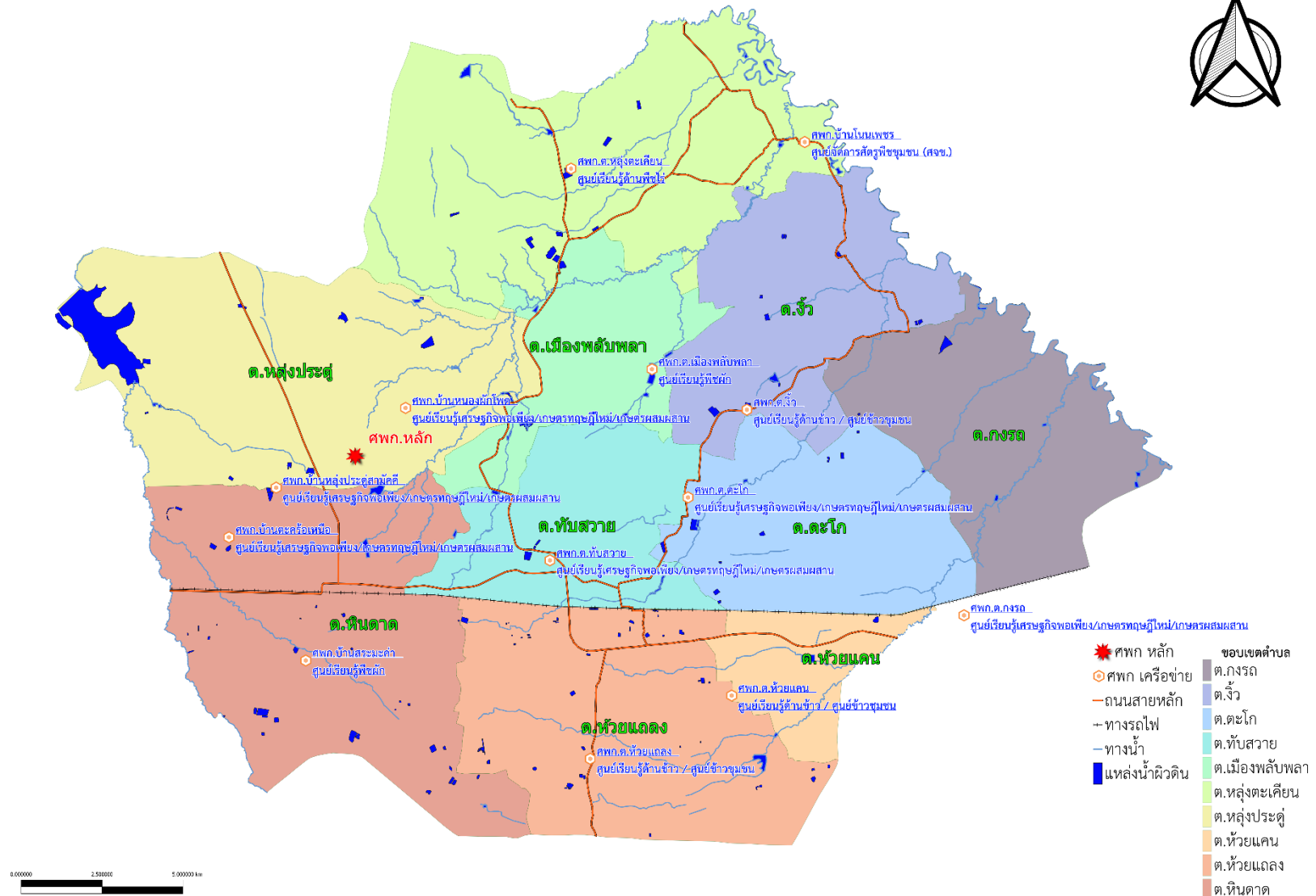
๓. ปัญหา/อุปสรรค และข้อเสนอแนะในการดำเนินการถอดบทเรียน

คำถามส่วนใหญ่แต่ละหัวข้อมีความเป็นวิชาการมาก ทำให้เกษตรกรต้นแบบเข้าใจยาก การทำบัญชีไม่ต่อเนื่องตลอด ต้องสัมภาษณ์เพื่อเติมส่วนที่ขาดไป

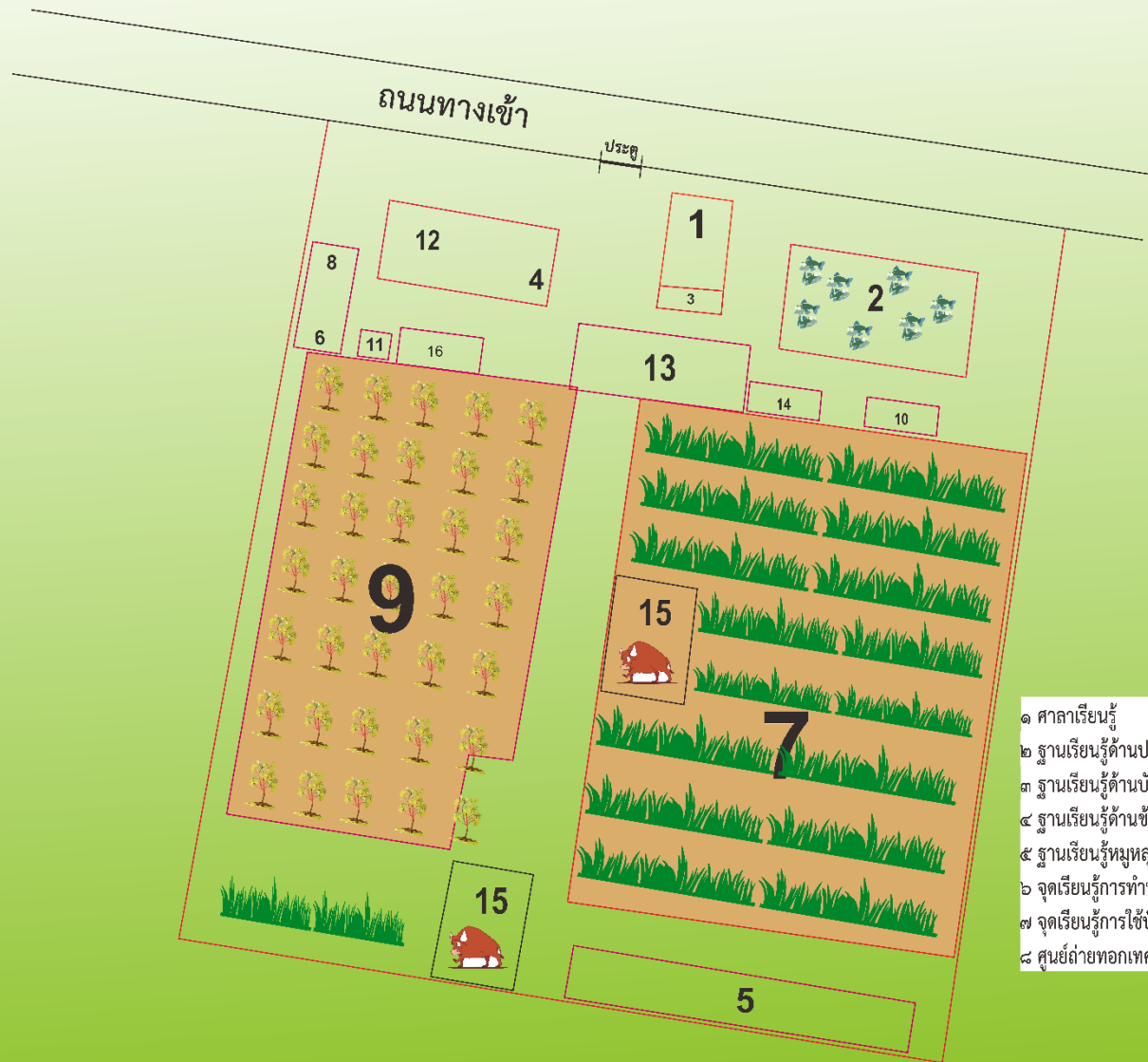
*****หมายเหตุ** ๑. ให้แนบภาพประกอบในแต่ละข้อ

๒. ใส่ภาคผนวกในส่วนของแผนที่แสดงที่ตั้ง ศพก. และศพก. หรือส่วนอื่นๆที่เกี่ยวข้องในการดำเนินงานของ ศพก.

แผนที่ แสดงที่ตั้ง ศพก. เครือข่าย ของอำเภอห้วยแถลง จังหวัดนครราชสีมา

แผนผัง ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.)
อำเภอห้วยแถลง จังหวัดนครราชสีมา

๑ ศาลาเรียนรู้	๙ แปลงเรียนรู้
๒ ฐานเรียนรู้ด้านประมง	๑๐ จุดเลี้ยงกบ ปลา ในบ่อปูน
๓ ฐานเรียนรู้ด้านบัญชีครัวเรือน	๑๑ คอกปุ๋ยหมัก
๔ ฐานเรียนรู้ด้านข้าว	๑๒ ที่ทำการแปลงใหญ่มันสำปะหลัง
๕ ฐานเรียนรู้หมูลุ่ม ไก่พื้นเมือง และ แพะ	๑๓ โรงครัว
๖ จุดเรียนรู้การทำน้ำหมักการผลิตปุ๋ยคอก ปุ๋ยหมัก	๑๔ ห้องน้ำ
๗ จุดเรียนรู้การใช้ปุ๋ยหมักในแปลงหญ้า	๑๕ ฟาร์มสาธิตการเลี้ยงวัว
๘ ศูนย์ถ่ายทอดเทคโนโลยีการพัฒนาที่ดิน	๑๖ ที่พัก